

TREBALLEM JUNTS EL MODEL D'ACCIÓ DE CÀRITAS D'URGELL (1)

QUI SOM I PER QUÈ EXISTIM: Com integrem el què som amb la nostra raó de ser, per definir la missió i poder expressar *“que som més que un projecte social”*.

SUMARI Bloc 1

PRESENTACIÓ

- a. *Presentació*
- b. *Què vol dir model d'acció*
- c. *Propòsit i funcions d'un model d'acció*
- d. *Estructura del model d'acció*
- e. *Un text per a ser viscut i experimentat*

1. LA CARITAT, BASE DE LA SOLIDARITAT

- a. *La veritable solidaritat*
- b. *Caritat o solidaritat*
- c. *Assistencialisme versus promoció*
- d. *Filantropia i solidaritat*

2. LA VERITABLE CARITAT CRISTIANA

- a. *La caritat de Déu*
- b. *L'estructura personal de la caritat*
- c. *La veritable caritat cristiana*
- d. *La caritat política*

3. MISSIÓ DE CÀRITAS

- a. *La missió, què és*
- b. *Servei, celebració, anunci*
- c. *Església servidora dels pobres*
- d. *Missió de Càritas: exercir el servei de la caritat*

4. VISIÓ DEL SERVEI DE CÀRITAS

- 5.1 *Comprendre què és la visió*
- 5.2 *Humanitzar la humanitat practicant la proximitat*
- 5.3 *Al servei de la justícia de les persones*
- 5.4 *Un servei per participar i fer participar*
- 5.5 *Un compromís amb la societat*
- 5.6 *Solidaris també amb la creació*

5. CÀRITAS, MÉS QUE UN PROJECTE SOCIAL

- a. *Concepte identitat (què és?)*
- b. *El segell d'identitat de Càritas està configurat per dues cares*
- c. *La raó de ser de Càritas*
- d. *Què és Càritas*
- e. *Com ens diem*
- f. *Els diferents atributs que configuren la nostra identitat*

PRESENTACIÓ

a. PRESENTACIÓ

El nou projecte del pla de millora, estudi i anàlisi de Càritas d'Urgell: “**Treballem junts el model d'acció**” vol ser un instrument útil per promoure en **tots els àmbits de l'Església d'Urgell espais** de reflexió i debat sobre els processos de pensament/reflexió/acció de la nostra missió.

És un document inacabat, obert a noves aportacions i modificacions; no ho conté tot, i tampoc no pretén de fer-ho.

Està estructurat en format de fitxes, per facilitar noves actualitzacions i ser més útil per a un treball de reflexió en grups.

Al final de cada fitxa hi ha un apartat anomenat **qüestions per a la reflexió**, per facilitar-ne el debat .

b. QUÈ VOL DIR MODEL D'ACCIÓ

El concepte de model té diferents usos i significats. Per saber de quin model parlem, hem que contemplar sempre el mot complert: model de negoci, model d'un formulari, model d'un vestit. També pot tenir un caràcter simbòlic, com quan es refereix a certes persones per la qualitat moral de les seves actuacions, com és el cas de la Mare Teresa de Calcuta: “és el meu model de vida”.

Simbòlicament, ho podríem explicar fent una referència, a que quan volem fer una casa, encomanem un projecte (el servei de la caritat) a un arquitecte (Càritas com organització): el que prèviament necessitem fer és la reflexió sobre el model de casa que volem (model d'acció).

En el nostre cas, ens volem referir a les diferents maneres de fer les coses, d'entendre els problemes i d'actuar en conseqüència.

c. PROPÒSIT I FUNCIONS DEL MODEL D'ACCIÓ

Una associació o organització funciona correctament quan té molt clar els seus objectius, la seva raó de ser, és a dir, és una associació que sap on vol anar, que sap quina realitat vol modificar (**INTENCIÓ**).

Els seus projectes tindran sentit si l'acosten a aquest objectiu. Per tant, una associació va bé quan sap on vol anar i què ha de fer per arribar-hi (**ACCIÓ**).

El model que proposem simbolitza de manera especial la integració dels fonaments (**valors**) amb el nostre pensament (**les opcions**), per a fer possible la concreció de l'enunciat de la nostra missió (**intenció**) amb una pla d'actuació (**acció**).

El model pretén:

- **Orientar, com si fos una brúixola**, a nivell personal i de grup, els processos de reflexió i avaluació necessaris, per no perdre de vista els nostres fonaments i la missió encomanada de servei, i així poder fer viure a tots, en les tasques quotidianes, una actitud de reflexió contínua sobre el nostre fer.
- **Organitzar la construcció del projecte Càritas**, al servei de la globalitat de la nostra missió i al de les diferents opcions estratègies establertes en el model.

d. ESTRUCTURA DEL MODEL D'ACCIÓ

El projecte d'estudi i reflexió que es proposa amb format fitxes es divideix en quatre blocs:

1. QUI SOM I PER QUÈ EXISTIM (fitxes 1 a 9)

Com integrem el qui som amb la nostra raó de ser, per definir la missió i poder expressar “*que som més que un projecte social*”.

2. LES NOSTRES CONVICCIONS (fitxes 10 a 19)

Com pensem vers els valors i conviccions, que són fonaments i raó del perquè i del què de la nostra presència.

3. LES OPCIONS DEL MODEL D'ACCIÓ (fitxes 20 a 29)

Com actuarem enfront les diferents variables de comportament i concretarem les nostres opcions i estratègies en el context local i global que vivim.

4. ON VOLEM ANAR (fitxes 30 a 39)

Com organitzem i definim els marcs o àmbits d'actuació (els plans d'actuació), i com establim les línies d'actuació prioritàries (programa/projecte) per poder vertebrar la nostra acció com un tot global del nostre SERVEI (fa que la missió sigui un enunciat concret).

e. UN TEXT PER A SER VISCUT I EXPERIMENTAT

No és un text per ser llegit una vegada, ni dos ni tres, sinó que és una proposta que ens ha d'acompanyar en el camí, i només serà fecund si el construïm vivint-lo i experimentant-lo.

Necessitem comprendre el model, i per aconseguir-ho no és suficient fer un simple esforç intel·lectual, cal aprehendre, és a dir, cercar una interiorització que provoqui canvi i conversió del saber, del sentir i de l'actuar. No pot existir comprensió solament teòrica; la comprensió, en tant que implica canvi i conversió, ha de fer-se a la vegada que s'està “fent”, o sigui, en el compromís mateix de l'acció.

Si no introduïm en les nostres prioritats aquest procés continu de reflexió, tenim el risc de fer accions poc encertades, de fer el que altres volen que fem.

QÜESTIONS PER A LA REFLEXIÓ

- ✓ Comenta aquest text: “Sense voler podem arribar al que a vegades es diu: «O actues com penses o acabaràs pensant com actues».
- ✓ Cal que Càritas tingui un model d'acció. I per què?
- ✓ Quin és el model d'acció de Càritas que hem tingut present durant anys?

1.1 LA VERITABLE SOLIDARITAT

A l'acció d'ajudar als altres s'ha posat de moda dir-ne solidaritat, però el significat correcte de la paraula solidaritat és **“relació de fraternitat que lliga els diversos membres d'una comunitat en el sentiment de pertinença a un mateix grup”**.

Necessitem repensar el concepte de solidaritat, el qual no és sols un sentiment superficial pels mals de tantes persones, properes o allunyades, tot el contrari, la solidaritat és l'afany ferm i perseverant pel bé comú, pel bé de tots, perquè tots siguem veritablement responsables de tots.

Ser solidari de veritat és una responsabilitat que tenim tots per contribuir al benestar de les persones, dels éssers humans. No és compartir el que et sobra, és entendre que la resta d'éssers humans tenen el mateix dret que tu a tenir el que tens i a viure com vius.

La solidaritat suposa compromís, crear una nova mentalitat que pensa en termes de comunitat, de prioritats de la vida de tots sobre l'apropiació dels béns per part d'alguns, i de defensa de drets.

1.2 CARITAT O SOLIDARITAT

En el llenguatge corrent, hom anomena acte de caritat la fórmula amb què el cristià expressa el seu amor a Déu i al proïsme. Aquest amor sobrenatural és diferent de la filantropia, que es limita a estimar l'home prescindint de l'amor que Déu li té.

La Caritat, ben entesa, és la base de tota solidaritat, doncs aquesta implica empatia, despreniment personal i sacrifici. És amor desinteressat, que no cerca el propi bé, sinó que fa el bé i es dona a l'altre

Ser solidari o caritatiu no és donar diners o temps, és entendre que tots som responsables els uns dels altres, és tractar a totes les persones amb respecte, és posar-se a la pell de l'altre, és parlar pel que no té veu...

És creure's de veritat que la pobresa de l'altre, també és la meua pobresa.

1.3 ASSISTENCIALISME VERSUS PROMOCIÓ:

Entenem per assistencialisme fer les coses per l'altre sense involucrar el seu esforç personal; això ens fa entendre que l'assistencialisme no condueix a superar la pobresa, perquè el pobre ha de contribuir a sentir-se responsable dels seus propis actes. Històricament, l'assistencialisme ha estat una forma de menysprear la dignitat de la persona.

L'assistencialisme ens dona la solució a curt termini, però mai és la solució del problema, doncs no fomenta la participació de la persona.

Actualment, sota l'excusa de la crisi, des de les administracions públiques i d'altres, s'està enderrocant una atenció des de la promoció i tornant a una atenció assistencialista que s'allunya d'aquesta dignitat i del poder que tenen les persones per generar el seu propi canvi.

Convé desfer la falsa dialèctica que contraposa assistencialisme i promoció: al conegut relat del pescador i la canya, que acostuma a concloure amb la moralitat de que és millor ensenyar a pescar que donar peixos, la paràbola del bon samarità ens ensenya a respectar moments i equilibris entre «assistència» i «promoció».

1.4 FILANTROPIA i CARITAT:

Els esforços filantròpics són realitzats per part d'individus o per grups d'individus organitzats. Fer donatius a organitzacions humanitàries, a persones, a comunitats, o treballar per ajudar els altres, directament o a través d'una ONG amb fins no lucratius,

així com també el treball de voluntari per a donar suport a institucions que tenen el propòsit específic d'ajudar els éssers vius i millorar les seves vides, són considerats actes filantròpics.

El filantrop generalment pretén aparèixer, mentre que la veritable caritat no. Malgrat aquestes visions, un pot ser filantrop amb sentit caritatiu: donar per amor a Déu i als altres.

«No es pot abordar l'escàndol de la pobresa promovent estratègies de contenció que únicament tranquil·litzen i converteixen els pobres en éssers domesticats i inofensius. És trist veure que darrera de suposades obres altruistes, es redueix l'altre a la passivitat, se'l nega o, pitjor, s'amaguen negocis o ambicions personals: Jesús els hi diria hipòcrites»¹.

QÜESTIONS PER A LA REFLEXIÓ

---

1. ¿Quina valoració fem del que no fa massa temps va sortir en un article d'opinió que deia: *“la solidaritat és horitzontal, entre iguals; i la caritat és vertical, de superior a inferior. Aquesta és la diferència principal entre les dues que les fa irreconciliables”*?²
2. Comenta el text següent: **La paraula caritat està desgastada**, té un sentit pejoratiu, perquè l'hem reduït a gestos o opcions d'assistència pura i dura. Però la paraula solidaritat no està també desgastada?
3. Estimar algú que creus que és menys que tu i ser generós per llàstima, és caritat cristiana?
4. Un concert solidari, una cursa solidària, és solidaritat?
5. Quina diferència hi ha entre caritat i solidaritat?
6. Quins dels nostres projectes són de tipus assistencial i/o promocional?

---

¹ PAPA FRANCESC, *Discurs als Moviments Populars*. 28.10.2014. Vaticà.

² <http://publicacionseduardnogues.blogspot.com.es/2015/12/solidaritat-o-caritat-es-la-fam-espanya.html>

2.1 LA CARITAT DE DÉU

En l'Antic Testament, la caritat de Déu es manifesta en l'elecció del poble d'Israel. **En el Nou Testament**, es revela plenament l'amor de Déu a tots els homes en Jesucrist, el Fill de Déu encarnat i mort pels pecats del món.

L'amor que Déu té a l'home és expressió de la seva bondat infinita: segons l'apòstol Joan, **"Déu és caritat"**. Mentre l'amor humà tendeix al que és bo i perquè és bo, l'amor diví crea el bé.

El Regne de Déu com a promesa de Déu per a la humanitat, és amor.

2.2 L'ESTRUCTURA PERSONAL DE LA CARITAT

La caritat té una estructura personal amb un doble sentit:

- **primer, perquè posa en joc la persona** i les seves actituds de generositat i disponibilitat. Poc donem si no ens donem; i tancar els ulls davant el proïisme ens converteix en cecs davant Déu.
- **segon, perquè la caritat s'orienta a la persona**, s'adreça de manera desinteressada a la persona de l'indigent, del sofrent, del marginat, i promou la dignitat humana, superant qualsevol mena de discriminació de raça, cultura o condició social.

Jesús va deixar ben clar que en l'ajuda als altres, el substancial no és la quantitat, sinó la donació d'un mateix. De la vídua pobra, que només havia dipositat dues petites monedes al temple, va dir que havia lliurat més que els altres, perquè els altres donaven els que els hi sobrava, i "ella, en canvi, ha donat el que necessitava, tot el que posseïa, tot el que tenia per a viure".³

2.3 LA VERITABLE CARITAT CRISTIANA:

- **Té la misericòrdia i la justícia en el seu centre,**

per tant, facis el que facis, donis el que donis, no ho fas per pena o compassió o pel que sigui, ho fas perquè és de justícia. Un preciós missatge del profeta Miquees ens recorda, que la primera exigència de la caritat feta compassió, és la justícia: **"*practica la justícia, estima la misericòrdia i camina humilment amb el teu Déu*" (Mi 6,8).**

La caritat no es limita a socórrer el pobre, sinó que ha d'estimular la justícia, per lluitar contra aquelles situacions o estructures que causen la pobresa; ha d'acompanyar la ciència per cercar la veritable promoció de l'home, ha d'impulsar la tècnica per posar-se al servei del benestar de totes les persones.

- **Treballa pel desenvolupament integral dels més abandonats de la societat**

De la nostra fe en Crist fet pobre, i sempre pròxim als pobres i exclosos, brolla la preocupació pel desenvolupament integral dels més abandonats de la societat.

*El mandat nou de l'amor al proïisme de Jesús no s'acontenta amb una almoïna sinó que reclama una identitat més fonda dels seus deixebles, dels que formem l'Església. En la història de la nostra institució ens **convé donar el pas d'una caritat massa***

3

paternalista, d'ajudes o simples almoines, a una caritat que comença a reconèixer la dignitat i els drets fonamentals de la persona empobrida, que descobreix la situació injusta d'una societat que produeix pobres i marginats, que treballa pel seu desenvolupament i promoció integral, que denuncia les situacions injustes i que actua decididament pel canvi de les estructures socials (Cfr. Encíclica *Sollicitudo Rei Socialis*, de Joan Pau II).

- **Promou el desenvolupament de les comunitats i de tots els pobles del món, especialment els més pobres i exclosos**

La caritat no queda superada pel desenvolupament de la societat, perquè la caritat és una font inesgotable d'estímuls, de motivacions profundes, que pot assegurar un desenvolupament equilibrat i just de la societat.

Ens ho recorda el papa Joan Pau II: «L'amor per l'home i, en primer lloc, pel pobre, en el què l'Església veu a Crist, es concreta **en la promoció de la justícia**. Aquesta no podrà mai realitzar-se plenament si els homes no reconeixen en el necessitat, que demana ajuda per a la seva vida, no algú inoportú o com si fos una càrrega, sinó l'ocasió d'un bé en si mateix, la possibilitat d'una riquesa més gran. Només aquesta consciència donarà la força per afrontar el risc i el canvi implícits en tota iniciativa autèntica per ajudar a un altre home. No es tracta, en efecte, de donar allò superflu, sinó d'ajudar a pobles sencers —que estan exclosos o marginats— a què entrin en el cercle del desenvolupament econòmic i humà. Això serà possible no tan sols utilitzant allò superflu que el nostre món produeix en abundància, sinó canviant sobretot els estils de vida, els models de producció i de consum, les estructures consolidades de poder que regeixen avui la societat.»⁴

2.4 LA CARITAT POLÍTICA

- **Inspiradora de compromís social**

Creure és comprometre's. «No podem permetre que el secularisme vigent ens arraconi en la sagristia o en el refugi còmode dels nostres grups. La fe ens fa estar presents, de manera activa i transformadora, en l'espai de la vida pública i també de la política». (ibídem.)

Comprometre's és, al capdavall, deixar de fer el paper d'espectador social per a esdevenir un actor, un agent transformador, un principi de canvi: no ens agrada la nostra societat/comunitat. Unes altres formes de vida són possibles, una altra informació és possible, un altre consum és possible.

Cal un compromís específic en la realització de la justícia que desemboca en una ètica del compromís per canviar les estructures d'injustícia, i per vetllar per la justícia dins de cada comunitat.

Ajudar al pobre implica també transformar la societat. «És necessari que es mostri la caritat no solament com a inspiradora de l'acció individual, sinó també com a força capaç de suscitar noves vies per afrontar els problemes del món d'avui i per a renovar profundament des del seu interior les estructures, organitzacions socials i ordenaments jurídics. En aquesta perspectiva, la caritat es converteix en caritat social i política: la caritat social ens fa estimar el bé comú i ens mena a buscar efectivament el

⁴ JOAN PAU II, Carta encíclica. *Centesimus annus*, núm. 58

bé de totes les persones, considerades no tan sols individualment sinó també en la dimensió social que les uneix.»⁵

▪ **Inspiradora de denúncia profètica**

La denúncia profètica té una doble finalitat: defensar al que no es pot defensar i aixecar el nivell d'exigència moral en la nostra societat. No podem resignar-nos a considerar normal el que és anormal.

La fe cristiana té una dimensió pública i el pensament social de l'Església és sempre prepositiu i transformador, per això *“tots els cristians, també els pastors, estan cridats a preocupar-se per la construcció d'un món millor.”*

Des del paradigma personalista cristià, el compromís per la justícia no pot limitar-se a la denúncia profètica, ni resoldre's únicament en una conversió de consciències, encara que aquesta denúncia i aquesta invitació segueixen essent claus en el compromís cristià en totes les èpoques i situacions.

La veu profètica dels cristians en el món, pel que fa a utopia i esperança, model de futur i projecte d'un món millor, ens urgeix a buscar propostes alternatives a l'actual model de produir, de consumir i viure, amb la finalitat d'instaurar una economia més humana i més ecològica.

QÜESTIONS PER A LA REFLEXIÓ

---

1. De les diverses dimensions de la caritat, quina és la que t'ajuda a diferenciar obres de caritat amb la caritat?
2. La caritat cristiana sempre ha d'anar associada a?
3. Ens sentim compromesos amb la millora de la societat i en que ens hem de comprometre?
4. Ens preocupem pel desenvolupament integral de les persones ateses?
5. Les nostres actuacions tenen en el seu centre la misericòrdia i la justícia?

---

⁵ Pontifici Consell 'Justícia I Pau', Compendi de la Doctrina social de l'Església, 207.

3.1 LA MISSIÓ, QUÈ ÈS ?

Per què existim? La definició de la missió explica la raó de ser de l'organització, el perquè ens apleguem dins d'una organització, el perquè les coses que fem com a entitat tenen un determinat sentit i no es fan per casualitat.

La missió ha de recollir la finalitat bàsica del servei, el que dóna sentit a la nostra actuació, i fa referència a la vocació de l'entitat.

3.2 SERVEI, CELEBRACIÓ I ANUNCI

La celebració i la transmissió de la fe, junt amb el servei a la humanitat, en especial als més pobres, **conformen les tres dimensions de l'Església**. Tres aspectes de la tasca evangelitzadora que se situen entre si complementàriament.

L'Església, comunitat d'amor, amb l'Eucaristia com a nucli, continua la missió del Senyor: anunciar la Bona Nova, testificar la presència de Déu, defensar els pobres i febles. **L'anunci de l'evangeli del regne de Déu i l'acció a favor dels pobres són inseparables** en la missió de Senyor, i per això mateix, de la comunitat eclesial.

L'exercici de la caritat a l'Església té ple sentit quan es converteix en evangelització; d'altra banda, l'evangelització no té prou sentit si no es converteix alhora en promoció humana, en desenvolupament integral, en obres d'alliberament.

3.3 ESGLÈSIA, SERVIDORA DELS POBRES

«Sols una Església que s'apropa als pobres i als oprimits, que es posa al seu costat i del seu costat, que lluita i treballa pel seu alliberament, per la seva dignitat i pel seu benestar, pot donar testimoni coherent i convincent del missatge evangèlic.»⁶

L'anunci de l'evangeli com la celebració eucarística freturen avui, més que mai, d'una coherència personal i comunitària amb el compromís amb les persones més necessitades i fràgils.

La caritat de Crist ens empeny (2C0 5,14) a viure per Ell i en Ell, al servei dels homes i dones del nostre temps. L'Església misteri de comunió, té la missió de significar i d'actualitzar l'amor de Déu en el món i en el diàleg amb ell.

3.4 MISSIÓ DE CÀRITAS: EXERCIR EL SERVEI DE LA CARITAT

La missió de Càritas és la d'exercir el servei de la caritat com a expressió de l'amor preferencial de la comunitat eclesial.

⁶ *Prioritats pastorals Diòcesi d'Urgell 2014-2018*, p. 23

D'aquesta definició comentem tres aspectes claus:

EXERCIR EL SERVEI DE LA CARITAT

Al servei de la justícia de les persones que es troben en situació o risc de pobresa i exclusió social, especialment les més vulnerables, acompanyant-les en el seu procés de promoció i desenvolupament integral, analitzant i incidint en les causes de la pobresa i treballant per la justícia social. En definitiva, es tracta de reconstruir la centralitat de l'esser humà i apostar pel valor de tot el que humà.

COM A EXPRESSIÓ DE L'AMOR PREFERENCIAL

Responent a una presència testimonial que transparenta una acció pel desenvolupament “des dels últims”, propera als últims i no atesos. **Optar pel desenvolupament “des del últims”** exigeix apostar pel que no és rendible i anar més enllà de la rendibilitat immediata, per a la inversió en allò “inútil” que la societat exclou, en tant que sobrant.

DEURE DE TOTS I DE TOTA LA COMUNITAT ECLESIAL

És un deure de tota la comunitat i no sols d'uns voluntaris. Es tracta d'una tasca dirigida abans a la implicació de la comunitat, que no a suplantar-la amb iniciatives al marge d'ella.

QÜESTIONS PER A LA REFLEXIÓ

---

1. Comentem aquest text: *“Entre evangelització i promoció humana (desenvolupament, alliberament), hi ha efectivament llaços molt forts.”*⁷: Vincles d'ordre antropològic, perquè l'home que cal evangelitzar no és un ésser abstracte, sinó un ésser subjecte als problemes socials i econòmics.
Vincles d'ordre teològic, doncs no es pot dissociar el pla de la creació del pla de la redempció que pot arribar a situacions molt concretes d'injustícia, les quals cal combatre per restaurar la justícia. Vincles d'ordre eminentment evangèlics com és el de la caritat: en efecte, com proclamar el manament nou sense promoure, per mitjà de la justícia i la pau, el veritable, l'autèntic creixement de l'home.
2. Dels tres aspectes de la tasca evangelitzadora, creus que la Caritat es la més important?
3. Què vol dir “som missió i no recurs prestador de serveis.”?
4. És creïble aquesta definició de missió?

---

⁷ PAU VI, Evangelii Nuntiandi

4.1 COMPRENDRE QUÈ ÉS LA VISIÓ

La visió exposa la filosofia i els valors que han d'inspirar i regir l'actuació a desenvolupar, basats en la identitat i personalitat pròpia, i que han de guiar la presa de decisions i les actuacions.

La visió és el projecte de futur, defineix el model al que tendeix el servei i ens proporciona la direcció que hem de seguir.

4.2 HUMANITZAR LA HUMANITAT PRACTICANT LA PROXIMITAT

La humanitat no s'humanitza amb aparells i formulacions, sinó amb l'aproximació humana de cadascun i cadascuna, de cada persona i de cada poble.

M'he de fer pròxim descobrint el pròxim, buscant-lo, acollint-lo, donant i donant-me al seu servei. Sense fer "accepció de persones". Sense por de contaminar-me amb un samarità heterodox. Només estimo el pròxim en la mesura en què surto –lliure, obert, solidari– a trobar-lo, acostant-m'hi, acostant-lo a mi.

La tasca primordial i comuna d'humanitzar la humanitat es fa **practicant la proximitat**: la compassió autèntica es fa càrrec de la persona, l'escolta atentament, s'atansa a la seva situació amb respecte, l'acompanya pel camí.

4.3 AL SERVEI DE LA JUSTICIA DE LES PERSONES

Treballar per la justícia de les persones implica adaptar la nostra acció als reptes socials de cada moment, acompanyant eficaçment les persones ateses i donant respostes adequades que garanteixin el desenvolupament integral i la promoció de les persones i l'exercici dels seus drets.

La vocació de Caritat és com la d'una llar, sempre oberta, que ofereix un espai i un temps, dóna allò que es necessita per a continuar el viatge i vol que els hostes puguin créixer i desenvolupar-se.

La pobresa no és una cosa natural, ha estat generada per l'home i es pot superar i eradicar amb les actuacions dels éssers humans. Posar fi a la pobresa no és un gest de caritat, és un acte de justícia. És la protecció d'un dret humà fonamental: el dret a la dignitat i a una vida decent (Nelson Mandela).

Per eradicar la pobresa en el món cal practicar la justícia, vetllar pels drets fonamentals de tots les persones i fer-los possibles. **Actuar davant la pobresa en altres països** no és tan sols una tasca més, sinó que aquesta està íntimament relacionada amb el nostre fer d'aquí i amb els nostres estils de vida.

4.4 UN SERVEI PER PARTICIPAR I FER PARTICIPAR

Promoció del treball en xarxa per posar davant del protagonisme institucional el servei a qui el necessita, suposa passar d'una concepció piramidal de les relacions a una altra en la qual hi ha un centre, però no una cúspide.

Un servei per a fer participar i per participar, que ofereix un terreny comú de trobament amb tots els que volen treballar per la defensa dels drets de la persona.

Oberts a totes les persones i entitats, en especial a la **col·laboració social**, entesa no sols com un pont entre els que poden donar i els que necessiten rebre, sinó també com part activa del canvi de la societat.

4.5 UN COMPROMIS AMB LA SOCIETAT

Des de la "inseparable preocupació per la naturalesa, la justícia amb els pobres, el compromís amb la societat i la pau interior." (LS 10).

Caminar sense deixar empremta no serveix per a res. A la vida s'ha de caminar com Jesús va caminar: “*deixant empremtes que marquin la història. Empremses que donin vida. Això passa compromentent-se*”. (Papa Francesc).

La nostra visió de societat és la d'una civilització d'amor i de justícia on cada ésser humà pot prosperar i viure dignament i en pau com a membres de la família humana.

Apostem per construir un model de desenvolupament integral que malgrat que hi existeixin relacions d'intercanvi (mercat), s'hi potencien les exigències morals de redistribució (solidaritat) i reciprocitat (proximitat) perquè es tracta de la mena de relacions humanes que realment generen societat i comunitat.

4.6 SOLIDARIS TAMBÉ AMB LA CREACIÓ

Volem ser solidaris, no sols amb les persones sinó amb tot el creat, i per això, actuem promovent l'ecologia integral.

No viurem mai un canvi radical si no es produeix un canvi interior, espiritual. L'home estarà present al món d'una manera nova només quan faci un viatge al seu interior i reorienti la seva vida radicalment. Aquest és el fonament del veritable treball a favor de l'ecologia: “*L'ecologia humana és inseparable de la noció de bé comú, un principi que aconsegueix un rol central i unificador en l'ètica social*”. (LS 156)

La salvaguarda de la Terra com “la casa de tots” i l'amor als pobres es donen la mà. El papa Francesc ens parla —en la seva carta encíclica *Laudato si*— **d'aquest nostre planeta com la ‘casa de tots’**: «*El desafiament urgent de protegir la nostra casa de tots inclou la preocupació d'unir tota la família humana en la recerca d'un desenvolupament sostenible i integral, ja que sabem que les coses poden canviar*”.⁸ I ens diu que «*quan es parla de ‘medi ambient’, s'indica particularment una relació, la que existeix entre la natura i la societat que l'habita*».

QÜESTIONS PER A LA REFLEXIÓ

---

1. Què et diu la paraula proximitat?
2. Quines empremtes estem deixant en aquest món?
3. L'ecologia forma part del fer de Càritas.

---

⁸ PAPA FRANCESC, Carta encíclica *Laudato si*, núm. 13

5.1 CONCEPTE IDENTITAT: QUÈ ÉS?

La identitat d'una organització “consisteix en els atributs i valors que la defineixen i la fan única, tals com la seva visió, missió i valors, la seva cultura corporativa o els seus productes i serveis.”

La identitat es defineix principalment per la seva raó de ser o el motiu pel qual existeix, també pel que fa i per la seva manera d'actuar.

Quan diem “ Càritas som més que un projecte social”, volem dir que no sols som un servei d'auxili social o una simple organització filantròpica d'intervenció social, sinó que som més que això. Per afirmar que som més que ... cal expressar i definir el conjunt de les característiques específiques que la fan única i diferent d'altres organitzacions sense ànim de lucre.

5.2 EL SEGELL D'IDENTITAT DE CARITAS ESTÀ CONFIGURAT PER DUES CARES:

a. La fe cristiana posa sempre al centre l'amor

El Papa Francesc ens diu: «L'acceptació del primer anunci, que invita a deixar-se estimar per Déu i a estimar-lo amb l'amor que ell mateix ens comunica, provoca en la vida de la persona i en les seves accions una primera i fonamental reacció: **desitja buscar i cuidar el bé dels altres.**»⁹

b. Proïisme – alteritat - proximitat

Quan un mestre de la Llei, volent posar a prova Jesús, li demanà què havia de fer per a posseir la vida eterna, el Mestre li preguntà què hi deia la Llei. Ell li respongué correctament, però en escoltar que Jesús li deia que ho fes i que així viuria, el mestre de la Llei, volent justificar-se, tornà a formular una altra pregunta a Jesús. Aquesta vegada sobre qui eren els altres que havia d'estimar; el que ell volia saber era com s'havia d'entendre el precepte de l'amor al proïisme que recull el llibre del Levític: «**Estimaràs el teu proïisme com a tu mateix.**»¹⁰ Com a resposta, Jesús li contestà amb una paràbola molt concreta: la del bon samarità¹¹, que encarna magníficament la proposta de solidaritat de Jesús de Natzaret: estimar el pròxim, entès no solament com aquell que està a prop meu, sinó aquell a qui jo m'apropro.

5.3 RAÓ DE SER DE CÀRITAS

Per a l'Església, la caritat no és una espècie d'activitat d'assistència social que també es podria deixar a uns altres, sinó que pertany a la seva naturalesa i és manifestació irrenunciable de la seva pròpia essència.»¹²

Ho recorda Joan Pau II: **l'anunci de l'evangeli és la primera forma de caritat**, però sense una evangelització duta a terme mitjançant el testimoni de la caritat... corre el perill de ser incomprès o quedar-se en el mar de paraules al què l'actual societat de la comunicació ens té sotmesos cada dia.

5.4 QUÈ ÉS CÀRITAS

Un projecte de servei (a) i d'amor (b):

a. Càritas és el servei, la diaconia, de la caritat de la Església

“CÀRITAS, com a expressió diaconal de tota la comunitat eclesial, és la institució bàsica, encara que no única, de la sollicitud de les esglésies diocesanes pels pobres i marginats”. (Concili Provincial Tarraconense, resolució 94)

⁹ PAPA FRANCESC, *Evangelii gaudium*, núm. 178

¹⁰ Lv 19,18

¹¹ Lc 10,25-37

¹² BENET XVI, *Deus caritas est*, 25a)

És doncs, la mateixa Església, no una organització de la Església. L'acció socio-caritativa té com a subjecte primari original la comunitat cristiana, l'Església mateixa, sense oblidar l'acció individual i personal. “*El veritable subjecte de les diverses organitzacions que fan un servei de caritat és l'Església mateixa*” (Deus Caritas est, de Benet XVI).

b. És l'expressió de l'amor preferencial de la comunitat cristiana pels pobres

Càritas neix de la comunitat cristiana i al mateix temps és expressió de la seva vida i missió. Qualsevol obra i servei de Càritas, fins i tot el més especialitzat, ha de ser el rostre de la Església en l'exercici del seu amor i servei als pobres i als oprimits. Això exigeix que el nostre ser de Càritas no s'entengui com un deure: treballar i fer, sense més, sinó més aviat, com a carisma, servei i estil de vida.

5.5 COM ENS DIEM

“Càritas Diocesana d'Urgell és l'entitat d'acció social i caritativa de l'Església d'Urgell”

Necessitat d'una organització al servei de la missió: L'Església, per a dur a terme de forma legal i eficient la seva acció caritativa i social, assumeix una estructura de funcionament com qualsevol organització, com ja bé diu l'encíclica Deus Caritas Est: “*l'amor necessita també una organització, com a pressupòsit per a un servei comunitari ordenat*” i amplia: “*quan l'activitat caritativa és assumida per l'Església com a iniciativa comunitària a l'espontaneïtat del individu, s'ha d'afegir també la programació, la previsió, la col·laboració amb altres institucions.*”

5.6 ELS DIFERENTS ATRIBUTS QUE CONFIGUREN LA NOSTRA IDENTITAT

Per poder dir que som més que un recurs prestador de serveis socials o una plataforma captadora de recursos, senyalem tres atributs que ens configuren amb una identitat específica diferenciadora d'un altra ONG:

- 1. Un segell propi:** transcendència – fe - proïsmo – proximitat
- 2. Una raó de ser:** l'Església, comunitat d'amor
- 3. Una organització:** al servei d'una missió

QÜESTIONS PER A REFLEXIONAR

- 4. Càritas no és una ONG més** —com ens agrada sentir i dir—, i no és sols un projecte social desvinculat de la comunitat eclesial (quan diuen “els de Càritas”) i del seu ministeri, ni tampoc és una acció perifèrica de lliure elecció en el conjunt de les activitats de la pastoral.
- 5.** Podem presentar l'Evangelí al món d'avui sense projectar una identitat comuna?
- 6.** Entenem què vol dir iniciativa comunitària o particular?
- 7.** La societat del nostre entorn, en què ens identifica i en què ens hauria d'identificar?
- 8.** Ens les nostres actuacions, ens mou l'amor de Déu?